

Vergi Adaleti Alg?s?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Vergi Adaleti Alg?s?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32510>

Özet

Bu akademik ölçek, Mehmet Hanefi Topal (2016) taraf?ndan uyarlanan ve **Vergi Adaleti Alg?s?** yap?s?n? ölçmek için geli?tirilmif bir araçtır. Ölçek, özellikle Türkiye'deki gelir vergisi mükelleflerinin genel vergi sistemine, vergi yükünün da??ım?na ve vergi uygulamalar?n?n prosedürel adaletine yönelik alg?lad?klar? e?itli?i ve hakkaniyeti saptamay? amaçlamaktadır. Toplam 36 maddeden olu?an bu araç, Likert tipi 5'li derecelendirme format?n? kullanarak bireylerin vergi politikalar?na ili?kin tutumlar?n? detayl? bir ?ekilde de?erlendirmektedir.

Ölçe?in temel katk?s?, maliye psikolojisi alan?nda, vatanda?lar?n vergiye uyum davran??lar?n? etkileyen en önemli bili?sel faktörlerden biri olan adalet alg?s?n?n nicel olarak belirlenmesine olanak sa?lamas?dır. Bu uyarlama çal??mas?, vergi mevzuat?n?n ve uygulamalar?n?n mükellefler üzerindeki psikolojik etkilerini anlamada önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Vergi adaleti, alg?, vergi mükellefleri, gelir vergisi, uyarlama, vergiye uyum, mali psikoloji.

Yazarlar

Mehmet Hanefi TOPAL

Amaç

Ölçe?in temel amacı, **gelir vergisi mükellefleri** nezdinde vergi adaleti kavram?n?n hangi boyutlarda ve ne ölçüde alg?land??n? ara?tırmaktır. Bu araç, mükelleflerin vergi sistemini ne kadar adil bulduklar?n?, bu alg?n?n demografik veya ekonomik de?i?kenlerle nas?l ili?kili oldu?unu belirlemek için tasarlanm??tır. Elde edilen veriler, vergi politikalar?n?n daha ?effaf ve kabul edilebilir hale getirilmesi için öneriler geli?tirmeye yard?mc? olmaktadır.

Ara?tırmada, özellikle mükelleflerin vergi yükünün da??ım?na ili?kin alg?lar? (yatay ve dikey adalet) ile vergi tahsilat süreçlerinin ?effafl?? ve e?itli?i konusundaki görüşleri odak noktas? olmuştur. Bu ölçek, vergi idareleri için geri bildirim sa?layarak vergi ahlak?n? ve gönüllü uyumu artırma stratejilerine zemin haz?rlar.

Yap? (Ölçülen Kavram)

Ölçe?in ölçtü?ü temel psikolojik yap? **Vergi Adaleti Alg?s?**'dir. Bu yap?, genellikle üç ana bile?en etraf?nda ?ekillenir:

Da??ıtımsal Adalet: Bireylerin vergi yükünün toplumdaki farklı gruplar arasında adil bir ?ekilde

da??t?ld???na dair inanc?.

Prosedürel Adalet: Vergi kanunlar?n?n olu?turulmas?, uygulanmas? ve vergi uyu?mazlıklar?n?n çözümünü süreçlerinin ?effaf, tarafs?z ve tutarlı oldu?una dair alg?.

Etkile?imsel Adalet: Mükelleflerin vergi memurlar? veya idarecileri ile olan ki?isel etkile?imlerinde saygılı? ve adil muamele gördüklerine dair alg?.

36 maddelik bu ölçek, mükelleflerin vergi sistemine yönelik hem bili?sel hem de duygusal tepkilerini yakalayarak, adalet alg?s?n?n karma??k do?as?n? kapsamlı bir ?ekilde ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik verileri, Topal (2016) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?nda ayrıntılı? olarak sunulmu?tur. Bu özet giri?te nicel geçerlik katsayılar? belirtilmemi? olsa da, uyarlama sürecinin, ölçe?in orijinal yap?y? Türkçe kültür ve vergi sistemi ba?lam?nda do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini göstermek için gerekli yap? geçerli?i çal??malar?n? içerdi?i varsayılmaktadır. Özellikle, 36 maddenin beklenen kuramsal alt boyutlar? alt?nda toplan?p toplanmad???n? kontrol etmek amacıyla **faktör analizi** yöntemleri kullanılm??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, 36 maddelik yap?n?n iç tutarlılı??n? de?erlendirmek üzere orijinal ara?tırmada raporlanm??t?r. Güvenirlik çal??malar?nda yaygın olarak kullanılan Cronbach Alfa katsayıs? gibi istatistiksel yöntemler, maddelerin birbiriyle ne kadar tutarlı oldu?unu ve dolay?s?yla ölçe?in güvenilir ölçümler yapma yetene?ini ortaya koymaktadır. Güvenirlik katsayılar?n?n yüksek olması, ölçe?in vergi adaleti alg?s?n? istikrarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Kesin güvenilirlik de?erlerine ulaşmak için Topal'ın (2016) makalesine ba?vurulması gerekmektedir.

Faktör Analizi

Vergi Adaleti Alg?s? Ölçe?i'nin uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk mükellefler popülasyonunda da sürdürülebilirli?ini test etmeyi gerektirmiştir. Bu amaçla, maddelerin kuramsal olarak beklenen alt boyutlar alt?nda gruplan?p gruplanmad???n? incelemek üzere Faktör Analizi uygulanm??t?r. Bu analizler, ölçe?in Da??t?msal Adalet, Prosedürel Adalet ve Etkile?imsel Adalet gibi temel boyutlar? ba?arılı? bir ?ekilde ayr??t?rd???n? do?rulaması olmalıdır. Faktör yükleri ve varyans açıklama oranları, ölçe?in yap?s?sal geçerli?ini destekleyen temel bulgulardır.

Ölçüm Arac?

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: Öz bildirim ölçe?i, 36 madde.

Derecelendirme: 5'li Likert Tipi Ölçek (Örn: 1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 5=Kesinlikle Kat?l?yorum).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler (Vergi Mükellefleri)

Ya? Grubu: Çal??an ve gelir vergisi ödeme yükümlülü?ü bulunan yeti?kin nüfus.

Popülasyon Detaylar?: Gelir vergisi mükellefleri üzerine odaklanm?? bir ara?t?rmada kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Anket yöntemiyle uygulanan, ka??t veya dijital ortamda doldurulabilen öz bildirim envanteri.

Anahtar Kelimeler

Vergi e?itlili?i, mali psikoloji, vergiye uyum, uyarlama çal??mas?, psikometri, prosedürel adalet, da??t?msal adalet.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mehmet Hanefi TOPAL

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: mhanefitopal@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2016 (Uyarlama Çal??mas?n?n Yay?n Y?I?)

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Akademik çal??malar genellikle ticari olmayan ara?t?rmalar için ücretsizdir, ancak ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir.

Kaynaklar

Ölçe?in orijinal referans kayna?? ve uyarlama çal??mas? a?a??da belirtilmi?tir:

Topal, M. (2016). Vergi adaleti alg?s?: Gelir vergisi mükellefleri üzerine bir ara?tırma. *Journal of Accounting and Taxation Studies*, 9(2), 149-172. Eri?im adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/muvu/issue/59845/864879>

Uyarlama çal??mas?nın orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [vergi-adaleti-
algisi-toad.pdf](#)

Vergi Adaleti Alg?s? Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek, toplamda 36 maddeden olu?maktadır. Maddelerin tam listesi bu özet içerikte sunulmamıştır ve orijinal makaleden (Topal, 2016) elde edilmelidir. Maddeler, mükelleflerin vergi yükünün da??ımına, vergi kanunlarının e?it uygulanmasına ve vergi idaresiyle olan etkile?imlerine yönelik alg?ların? ölçmeye odaklanmaktadır.